

A szeretet mint lüktető hiány

[2011. július]

„Mégsem tudok írni ma rólad!” Talán ezzel a Radnótitól származó és Szilágyi Domokoson átsugárzó sorral kellene kezdenem búcsúzásomat Gyimesi Évától. Az utóbbi időben gyakran éreztem úgy, szólnék hozzá, de alig tudok; nem találok a szavakat. A megfelelő szavakat, amelyek megvigasztalják, amelyekkel visszarántanám az örvénytől. Vagy inkább még itt tartanám egy kicsit. Mert egyre nehezebb volt őt itt tartani, s az itt-en most nem az életet értem, hanem azt, amit felületesen és nehezen meghatározhatóan bár, de normalitásnak nevezünk. Hogy az ember jön-megy, tesz-vesz, tudja, hogy levetkőzik és felöltözik, olvas és ír, gondolkodik és gyötrődik, de aztán másnap újrakezdi.

Úgy éreztem, ez megy nehezen neki: az újrakezdés, a létezéshez feltétlenül szükséges felületesség, a legyinteni tudás. Azt hiszem azonban, csak az tud legyinteni, aki valamiképpen, hiszen ebben is olyan törekények és sebezhetőek vagyunk, valamiképpen tehát biztos abban, hogy lehet őt szeretni, hogy megérdemli a szeretetet. Belül kell meggyőződnöd erről, s mindannyian tudjuk, mennyire nehezen megy olykor. Azt láttam rajta, neki egyre nehezebben.

Az egyetlen legjobb tanáraink közé tartozott. 1990-ben kerültem a bölcsészkarra, elsőéves koromban tanított irodalomelméletet. Imponáló volt a tájékozottsága, az intelligenciája káprázatos, az eredetisége lenyűgöző. Akkor még nem éreztem, gondolom, sokan nem, mennyire gyötrő is ez az intelligencia, mennyire pusztító ez az eredetiség.

Olyan ember volt, aki gyakran élt konfliktusokban, akinek valahogy az intelligenciájához, a habitusához tartozott a konfliktus. Sebeket osztogatott és kapott, bőségesen. Amikor téged sebzett meg, nem mindig tudtál olyan racionálisan viszonyulni, ahogy én próbáltam fentebb; nem mindig ment könnyen meggyőződnöd magad arról, hogy neki ez a létmódja, valójában magát kaparja, amikor téged karcol.

A Teremtett világ, a Szilágyi Domokos-monográfia, a Gyöngy és homok, a Karácsony Benő-tanulmány egytől egyig ebből az örvényes és örvénylő eredetiségből származott, ahogy egész életműve is. Aki valamilyen határon él, csak az látja meg, csak az láthatja meg, amit érdemes meglátni. Tanítványaiba, belém legalábbis, ezt a pusztító hitet táplálta bele, ezt értette meg, aki rá figyelt. Radnóti is, Szilágyi Domokos is kedves költői közé tartozott, és hogyne szeretne volna a gyötrődő Babitsot vagy a sziporkázóan intelligens és mégis testes Nemes Nagy Ágneszt! Most mégis Dsida jut eszembe, az a verse, amelyet gyakran emlegetett és elemzett nekünk: „Megtettem mindent, amit megtehettem, / kinek tartoztam, mindent megfizettem. / Elengedem mindenki tartozását, / felejtse el arcrom romló földi mását.”

De amíg élünk, talán nem feledjük. Isten pihentesse azt, aki itt, közöttünk, nem pihenhetett.

Kategória: Deleatur

Denumire autor: Demény Péter

Látó Szépirodalmi Folyóirat